

tíðindablaðið sosialurin

Telefon: 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgávudagar: týsdag, hósdag og leygardag

Lýsingar skulu vera okkum í hendi í seinasta lagi kl. 10 dagin fyri útgávudagin

Útgevar: P/F Sosialurin
Ábyrgdarbleiðstjóri: Jan Müller
Fyrirkeystjóri: Krisjan Dahl
Bláðfólk: Hogni Djurhuus
Rendi Jacobsen
Dagný Joensen
Uppseting: P/F Sosialurin
Prent: P/F Pressan 1981

oddagrein

Orkuløysnir

HVØRKI vanligi brúkarin t.v.s. húsarhaldini ella tey mongu virkni kunnu vera orku fyrirtuttan. Tað hevur eisini eydnast SEV at framleiða alla ta orku, sum tørvar er á. Tað eru tó tey, sum halda, at henda orka er vorðin alt ov dýr. SEV svarar aftur og sigur, at tað kostar at útbyggja orkunetið í landi sum Føroyum og vil við hesum vísa á, at tað eru góðar grundir fyrri, at orkuprísurin er tann, sum hann er.

NÚ eru virki farin at umhugsa nýggjar og bligar loysnir. Hetta vilja tey so sjálvi vera við. Virkni gera smærri lögur í motorar o.l. og »kvetta« so part av sambandinum við SEV — fyribils- og framleiða egna orku til ídnaðarframleiðsluna. Hetta siga tey er nógv bligar.

JAD er greitt, at slík gongd kann fáa álvarsligar avleiðingar fyrri ein felagsskap sum SEV, sum júst hevur til uppgávu at syrgja fyrri, at landið alt fær streym. — Missir SEV so nakrar av sínum bestu kundum, tá verður meira at gjalda hjá hinum brúkarunum. Og tá elprísurin frammundan er høgur, so siggja vit, hvønn veg tað ber.

FYRI at fáa greiðu á, hvat nú er best at gera, so hevur Orkuráðið sett kanning í verk. Tað ynskir at vita, hvørjar landsbúskaparligar fylgjur tað hevur, um fleiri virki kvetta við SEV og framleiða sína egna orku.

TÁ SO úrslitið fyriliggur av kanningini, verður tað so latið landsstýrinum, sum skal koma við einum útspæli. Ilt er at meta um nú, hvørja niðurstøðu Orkuráðið fer at koma til. Tað verður í hvussu so er spennandi at siggja hana.

TAD er givið, at hetta er ein eymur spurningur og ein álvars-spurningur at taka støðu til. Tí vit duga at siggja bæði fyrimunir og vansar í hesum máli. Fyrimunur er tað fyrri eitt nú flakavirkni, sum kunnu framleiða egna orku og fáa meira fyrri vørna, men skal hetta so ganga útyvir vanligi brúkan, sum má gjalda meira fyrri orkuna, so er tað ikki gott.

HINVEGIN er trupult at seta forboð fyrri nýhugsanum og spari-loysnum, tá hetta kann betra um støðuna hjá virkjum, sum annars hava ilt við at fáa endarnar at rækka saman.

VIT KUNNU so við hesum fáu orðum eisini minna á ta orkuløysn, sum vakstrarhúsið í Sandavági hevur roynt í nøkur ár. Kanska vit fáa meira at vita um ta loysninga í næstum eisini.

jamú

Kristni og fólkaskúlin

Í Dagblaðnum 13. sept. skrivur Maria Jacobsen um lærugreinina kristni í føroyska fólkaskúlanum.

Ein av meginorsøkum til hetta hennara skriv, er skilliga Hogni av Heiði og skrivning hansara um kristni og kristnifrálæru.

At eg so á henda hátt vil koma nær uppi hetta kjak, er av hesum orðum: »Tað verður sagt at hesin spelkni friteinkjarin (t.e. H. av Heiði) er fólkaskúlalærari, men eg vóni at allar skúlanevndir í Føroyum, hugsa seg væl um, áðrenn tey seta slíkar menn at undirvísja okkara børnum. Slíkar pedagogar kunnu vit væl verða fyrirtuttan«, sigur Maria Jacobsen í Dagblaðnum 13. sept. 1985.

Eftir at hava lisið hetta, kann eg, m. a. sum lærari í kristni í Tórshavnar kommunu, ikki annað enn heita á M. Jacobsen, at lesa leik Arthur Millers »The Crucible« (1953). Á donskum er leikurin nevndur »Heksejagt« og

herheima hevur Grima framført leikin undir heitinum »Haturfuglar«.

Í 1957 varð hesin leikurin eisini gjørdur til film. Eins og sjónleikurin er eisini filmurin vorðin eitt av aðalverkum manna um trongskygni og skilningsloysi — intoleransu.

Søgan byggir á veruligar hendingar í litlum amerikiskum býi, Salem, Mass. Eggjandi leikur Millers sigur okkum um bóndahjúnini John og Elizabeth Proctor, tá tey sum ósek gerast offur fyrri uppstari mannamúgvu, og verða ákærð og hongd — tí tey søgdu at vera í hóslag við Djævulin.

Høvundin hevur tó við »Haturfuglum« viljað lýst ta forfylging og jagstran, sum í veraldarsøguni hevur eyðkent øll samfeløg — í nútíð eins og miðeld.

Sjálvr kjarnin í leikinum er sostatt óheftur av tíð og staði — er ótíðarfestur. Tiskil er hetta altíð ein aktueller leikur, á palli ella lori — skrivaður av

fólki, ið hevur sýnt dirvi og ærði at føra fram og standa við egnar hugsanir.

Sum kuriosum, havi eg leitað fram, hvat Kristelig Dagblad sigur í februar 1962, tá filmurin »Heksejagt« hevði frumframfærslu í Danmark. Undir yvirskriftini »Evig aktuel«, skrivur Irmelin Thulstrup: »Amerikaneren Arthur Miller og franskmanden Jean Paul Sartre (manus) har i forening æren — og ære — af filmen »Heksejagt«.

Det er blevet en overordentlig stærkt virkende, indtil gribende, fransk film. Vi føler og fatt, so vi skal, at denne grufulde menneskelige tragedie ikke i dybeste forstand hører fortiden til, men stadig finder sted... Smukkere og sandere udtryk end Simone Signoret's (leikari) vil næppe kunne findes.« (Kristelig Dagblad, feb. 1962).

Vinarliga
Birgir

Býttur er hann sum einki veit

Sosialurin skuldi verið tað blað, sum hevur kunnað fylgt best við, og tí fari eg at heita á Sosialin um at greiða okkum, sum púrt einki skilja av tí heila, eitt sindur frá tí, sum fram er farið á farmaflutningsmarkaðinum hesi seinastu árin.

Eg fari at seta nakrar spurningar:

1. Av hvørjum og hvi kom orðið **privatisering** fram í samband við millumlandasiglingina.

2. Hvønn leiklut høvdu føroysku skipafølgini í samgonguslitinum, sum viðferdi stjórnarskiptið og val í úrtíð í 1980.

3. Kann tað lata seg gera at endurtaka okkurt í blað tykkara um tað, sum borgarliga pressan skrivaði, tá hon viðgjørdi siglingarmálini upp undir samgonguskiptið í 1980.

4. Viðferdi ikki samgonguskiptið tað, at føroyski skattaborgarin misti milliónavirði, tá Smyril Line bleiv tikin frá teimum og givin privat?

5. Var tað ikki Smyril Line, sum kom krúpani aftur til skattaborgaran fyrri at fáa olju á lampurnar, tá dansurin um pri-

vatiseringina var av, og allar krubbur vóru tómar?

6. Var stjórin á og eigarin av Trader Line frammi í borgarligu pressuni, tá hetzin móti Strandferðsluni, strandferðslustjórnum Tummas Arabo og Javnaðarflokkinum fór fram undir privatiseringsfeprinum undan og eftir samgonguskiptið og valið í 1980. Um so er, kann so ikki okkurt av tí hann tá segði endurprentast í Sosialinum?

7. Var tað ikki Pauli Ellefsen, sum fekk politiskan profitt av privatiseringsdansinum saman við skipafølgunum, tá valúrslitini fylgdu í 1980?

8. Hvør bleiv lögmaður eftir valið í 1980?

9. Hvør mundi vera figgarligur ráðgevi og revisor hjá Trader Line, tá projektið **Líðartindur** var klakt og ført út í lívið?

10. Hvat halda tit vera orsøkina til at føroyski skattgjaldarin ikki vil ganga **privatiseringspirat**inum á mæti við einum oljudropa á lampuna, nú tað stundar at?

11. Hvør gróv í 1980 privatiseringsgrøvina til

millumlandasiglingina hjá tí almenna og hvør man enda í henni?

Groggy

Inhabil!

Í den skrivning, som Sosialurin havde tidligere på året angående P/F Albert Mortensens kontorbygning på Argir og det her-værende byråd samt byrådsmedlems forhold til overnævnte selskab blev bl.a. spørgsmålet om inhabiliteten rejst — **uden reaktion fra ansvarlige myndigheder.**

Det vidste sig ifølge kommuneloven, at nærmere regler om, hvornår et byrådsmedlem er inhabil ikke er nærmere angivet. Dette indebærer, at samtlige byrådsmedlemmer kan stifte eget selskab med bindende økonomisk tilsagn fra kommune over en længere årrække — med eventuelle forgeninger helt legalt, men i et demokratisk samfund moralsk forkert.

Landsstyret burde med henvisning til overstående tage kommuneloven m.v. fra 1954 op til fornyelse.

Henning Christensen